

észrevette, véletlen fölfedezését arra használta föl, hogy *vas* és *kobalt*, valamint *antimón* és *cink*-ből, mely fémek keveréke az ő helyesbített táblázatában egymástól távol szerepeltek, egy újfajta, igen hatékony termoelemet állított elő. Az így megkonstruált elemet most egy kazán gőzterében helyezte el és nem is reményelt eredményként úgy találta, hogy a *gőz kalorikus értékének csaknem ötven százaléka villamos árammá alakult*. Ez az eredmény a dinamók 8—10 százalékaival szemben nagyszerűnek mondható. A természettudós társaság delegáltjai a Gülcher-féle termoelemekkel is összehasonlították emezt és úgy találták, hogy egy tizenkét *elemes Heil-féle battery* 4—6 Watt hasznosítható áramot ad (1 Watt = $\frac{1}{736}$ lóerő) és ezzel szemben 17 Wattnak, azaz $\frac{17}{736}$ lóerőnek megfelelő égő gázt fogyaszt. Ugyanezt az áramot a Gülcher-féle elemekből hatvan elem adja, amelyek azonban háromszor annyi gázt fogyasztanak el. Az új hővillamos-oszlopok tehát a Gülcher-oszlopoknál és a dinamóknál 3—5-ször gazdaságosabbak. — Egy Heil féle battery, melyet egy közönséges szobai kályha látott el meleggel, a fölösleges hőséggel elég erős áramot termelt arra, hogy vele egy izzólámpát táplálhassanak és akkumulátorokat megtölthessenek.

FEJTÖRŐ.

Számítási kérdés:

Keressünk egy kétféle számot, melyben a számoknak az összege 12. Ha az említett számot megfordítjuk, akkor 18-cal nagyobb lesz. Melyik ez a szám? (Molnár Elek.)

Földrajzi kérdés:

Ki fedezte föl Braziliát? Melyik évben történt ez? Mikor szakadt el ez Portugáliától? (Molnár Elek.)

Természetrizai kérdés:

Melyik az a növény, mely kora tavasszal nő; fehér virágának hat szíromlevele van, hagymája pedig mogoró nagyságú? Termése három rekeszű tok. Mi a latin neve? (Vértes Pál.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 24

14. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Ásványtani kérdés: Alumínium. — *Számítási kérdés:* Celle város. — *Számítási kérdés:* Az a szám: 58. — *Képrejtvény:* Fényesebb a láncnál a kard.

Helyesen fejtették meg: ifj. Kerner György, Lechner Egon, Licht Zoltán, Fischl Ernő, Zelnik Béla, Kiss József, Némethy Károly, Fehér Antal, Kovács György, Wolf Ernő, Lőrincz Ferenc és Dezső, Scholz Tibor, Borecsiczky Béla, Szabó Gyula, Havas Péter, Nord Frigyes, Fischer Károly, Tuschák Imre, Moos József, Márkus János, Hollósy Kornél, Halász Ferenc, Strasser

Bódog, Piblinger E., Hoensch Gusztáv, Milutinovits Corinna, Mosonyi Róbert, Salamon Samu, Thier Győző, Kund Béla, Rosemberszky Ö., Szemző István, Labancz Ernő.

A kitzított könyvjutalmat (Gaal Mózes: A kard és a lant hőse) Hollósy Kornél főgimn. tan., kaposvári előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Előfizetőinkhez. Kérjük előfizetőinket, hogy cím-változtatás esetén régi címüket is írják meg az új címmel együtt.

Koksz. Was Sie nicht sagen helyes fordítása: Ugyan ne mondja. — **B. G.** Magyarországon körülbelül 300 apáca-kolostor van. — **N. K.** (Zombor). 1. A jogi pályára gimnáziumi érettségi kell; ha valaki érettségi-zett, latinból pótló érettségit kell tennie. 2. Erdészeti akadémia, Selmecbánya. — **L. A.** (Brassó). Az a könyv a múlt évben jelent meg. Nálunk megrendelheti. Ára 5 kor. — **N. H.** (Halas). A vers rossz. Az eszme is, a verselés is gyarló. — **B. D.** (Szolnok). 1. A fővárosban számos sport-egyesület van. A legkiválóbb a Budapesti Egyetemi Atlétikai Klub, mely mint mindig, most is vezérszerepet visz az atlétika terén. Számos kiváló tagja van. 2. A magasugrási bajnokságot Gönczy Lajos (B. E. A. C.) nyerte meg 182 cm.-rel. 3. Hogy ki megy Saint-Louisba, azt az újságokból meg fogja tudni. 4. A súlydobás világrekordja 14 m. 98 cm.; a nyertes egy amerikai rendőrtisztviselő. — **M. K.** (Alesi). Ha beüldi, ítéletet mondunk. — **D. Zs.** (Miskolc). 1. Kérését nem teljesíthetjük. 2. Képzőművészeti tárlat tavasszal és ősszel szokott lenni. — **H. K.** (Jánoshalma). Nem közölhető. — **Ifj. G. P.** Nem közöljük. — **Z. B.** Nem felel meg. — **L. E.** (Aba). Szíveskedjék kérdéseit megismételni, mivel levelét mindaddig nem kaptuk meg. — **S. S.** (Tóvis). Dörzsölő papirossal (smirgli) el-távolítható. — **K. P.** (Kassa). Rejtvényeit közöljük. — **B. Gy.** (Budapest) 1. A közlésre szánt rejtvények mind-egyikét külön darab papirossra kell írni. A megfejtést is közölje velünk. 2. Történelmi kérdéseket kérünk. 3. A mostaniakat közöljük. — **K. Cs.** (Baja). Elbeszélését nem közöljük. Stílusa nem magyaros s ez legelső s legnagyobb hibája dolgozatának.

A szünet alatt

minden tanuló kiegészíti rovar, növény és ásvány-gyűjteményét! Hasznos szolgálatot tesznek minden gyűjtőnek az alább felsorolt kézikönyvek, melyek útbaigazítást adnak miként kell céltudatosan gyűjteni, összeállítani és rendezni a gyűjteményt.

Rovargyűjtő. Irta Lejtényi Sándor. Ábrákkal Ára kötve 1 kor.

Növénygyűjtő. Irta Lejtényi Sándor. Ábrákkal. Ára kötve 1 K.

Növényhatározó. Irta dr. Simonkai Lajos. A Magyarországon honos növények meghatározásához. Ára 1 kor. 80 fill.

Ásványhatározó. Irta Tőkés Lajos. Egyszerű fizikai és kémiai kísérletek alapján. 42 ábrával. Ára kötve 1 kor.

Kapható:

Lampel R. (Wodianer F. és fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésben

Budapest, VI. kerület, Andrásy-út 21. szám

és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELTÖLTŐ SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

UARDÁ.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 17

Pentaur elfordult barátjától, mindkét kezét homlokához csapta és nyögött, mintha rettentő testi kín szállotta volna meg.

Nebszekht sejtette, hogy minő harc dül barátja szívében. Mint egy gyermek, aki anyját megbántotta s szeretne bocsánatot kérni tőle, közeledett hozzá, háta mögött megállott, nem merte megszólítani.

Percekig tartott ez a kínos csend. Hirtelen fölemelte fejét Pentaur, karjait ég felé emelte s így fohászzkodott fel:

— Te Egyetlen, ha nyári éjszakákon csillagesőt szőrs is a földre, mégis a te örök, változhatatlan törvényed kormányozza a soha sem nyugvó pláneták útját. A világmindenséget át-ható Szellem te, aki lelkemben útlatot ébresztettél a hazugság ellen, élj tovább bennem, ha úgy gondolkozom, mint a Világosság, ha úgy eszelelsem, mint a Jóság, ha úgy beszélek, mint az Igazság, mindig úgy, mint az Igazság!

Mélységes bensőséggel mondá ezt a költő és Nebszekht áhitattal hallgatta, mintha egy távoli, szép világból jövő szózat lett volna. Szeretettel közeledett barátjához, kezét nyújtotta neki. Pentaur megragadta, erősen megszorította s így szólott:

— Nehéz percek voltak ezek! Te nem tudod, hogy mi volt nekem eddig Améni s mivé lett most!

E pillanatban egy fiatal pap lépett be s mindkettőjüket a beavatottak gyűlésébe hívta.

Néhány perc múlva a fényesen kivilágított gyűlésterembe léptek.

A Szeti-ház minden számottevő tagja jelen volt. Az asztalfőn egy trónszerű emelvényen Améni ült, jobbra és balra tőle a másik két próféta: Kagabu és a horoszkópok feje. A többi papok mind hófehér ruhában, félkör alakjában helyezkedtek el, kiki rangja szerint. Az utolsó helyen Pentaur ült.

Még nem kezdődött a tulajdonképpen való gyűlés. Csak beszélgettek arról, hogy az ideai ünnepen jóval kevesebb áldozati ajándék folyt be, mert a hadjárat nyomorúsága reánehazodott a szegény népre. Továbbá a papok közül soknak rosszul esett, hogy a királyi család nem vesz részt a körmenetben.

Ezért többen aggódva gondoltak arra, hogy Ramerit és Bent-Anatot is kizárják az ünnepből. Szót emelt Améni:

— Ramerit eltávolítottuk a Szeti-házból, Bent-Anat tisztátalan, habár az Amon-templom feloldozta őt; az élők papjai feloldozták, de mi, a halottak papjai a lelkek tisztaságára szigorúbban vigyázunk, elő kell készítenünk a halálra. A helytartó, a trónról letaszított nagy királyi család vérbeli unokája jelen lesz a mi ünnepünkön. Ti bámúlva néztek reám, barátaim! Egyelőre csak ennyit mondok: Nagy dolgok vannak készülöben, meglehet, hogy nemsokára a békességnek szelid napja süt ki a mi háborúsan yargatta szegény népünk felett. Csodák történnek. Álomban egy szelid, kormányozható akaratú férfiút láttam Ra helyetteseként a királyi trónon. Hallgatott a mi szavunkra, megadta nekünk azt, ami minket megillet, visszaküldötte jobbágyainkat szántóföldjeinkre s elűzte a tisztátalan idegeneket szent földjeinkről.

— Anira, a helytartóra céloz! — kiáltott fel a horoszkópok feje.

A gyülekezetben élénk mozgás keletkezett. Améni folytatta:

— Lehet, hogy hozzá volt hasonló az álomkép, melyet láttam; az bizonyos, hogy Ra utódainak vonása volt arcán, akikhez Rui, a meghalt próféta törhetetlenül ragaszkodott, a Rui kebelében találták meg Amon szent kosának a szívéét. Az istenek kegyének ezt a zálogát holnap bemutatjuk a népnek s egy újabb csodáról adunk hírt. Egy órával ezelőtt hozták a hírt, hogy Aninak hermonthisi nyájában egy új szent Apist fedeztek fel.

A gyülekezetet ismét izgalom szállotta meg. Améni elhallgatott, hogy a papok egymás közt kifejezést adjanak meglepetésüknek, azután folytató:

— Most pedig intézzük el az utolsó kérdést. Az itt jelenlevő Pentaurt jelöltük ki az ünnepi beszéd megtartására. Nagy vétket követett el, majd az ünnep befejezése után törvényt ülünk fölötte. Tekintettel nemes törekvéseire, nem fosztjuk meg őt szónoki tisztjétől. Van valakinek ellenvetése? Senkinek? Lépj elő legfiatalabb kartársunk s a szent gyülekezet előtt fejtsd ki röviden, hogy mit szándékozol mondani holnap. Pentaur velős szavakkal elmondta beszédének vezérgondolatait. Még személyes ellenségei is gyönyörködve hallgatták. Améni megdicsérte s aztán megjegyzé:

— Csak azt szeretném tudni, hogy miért nem részletezed a csodát, mely mindnyájunkat izgalomba hozott ma. Fel kell a népet világoztatni, hogy a szent kos szíve —

— Engedd meg, — szakította félbe Pentaur, — hogy a csodának ne én legyek hirdetője.

A beavatottak elálmélkodtak e szavak hallatára. Kérdőleg néztek egymásra, a költőre s végül Aménire. Ez utóbbi jól ismerte Pentaurt, tudta, hogy nem szeszély mondatta el vele azt, amit mondott. Bizonyára nyomós oka volt reá. Kelletlenül, habozva mondta ki e szavakat: «az új csoda».

Kétkelkedett tehát az isteni jelenség valódiságában.

Vizsgálódó pillantással mérte végig a próféta a költőt s így szólott:

— Igazad van barátom! Mielőtt reád az ítéletet kimondanók, nem méltó a te ajkad arra, hogy az isteni csodáról beszélj a népnek. *Én magam* fogom közhírré tenni.

A papok mind lelkesedve fogadták a főpap elhatározását. Améni még egyet-mást a lelkükre

kötött, legfőképpen pedig azt, hogy szigorúan titokban tartsák azt, amit ő ezen a gyűlésen álmára vonatkozólag mondott. A gyűlést feloszlatta, de az öreg Kagabunak és Pentaurnak intett, hogy ők maradjanak.

Mihelyt magukra voltak, kérdé Améni a költőtől:

— Miért nem akard a néppel közölni a csodát, mely Nekropol minden papjának a szívéét örömmel töltötte el?

— Mert te engem arra tanítottál, hogy az igazság mindenek felett való.

— Most is azt mondom neked. Kérdezlek Ra fényes leányának a nevében: kétkelkedel e csodának valóságában?

— Kétkelkedem, — felelé Pentaur.

— Mi okod van reá?

— Tudom bizonyosan, hogy a szentnek tartott kos-szív, mely előtt a papok is mind térdet és fejet hajtanak, mintha Ra lelkének edénye volna, egy közönséges kosnak a szíve s onnan csempésztek Rui mellébe.

Améni visszatántorodott, Kagabu felkiáltott:

— Ki mondotta ezt neked?! Ki tudja bebizonyítani?! Az ember megöregszik és hovatovább borzasztóbb dolgokat kell hallania.

— Tudom, — viszonzá Pentaur, — de nem árulhatom el az illetőnek a nevét, akitől hallottam.

— Akkor elhisszük rólad, hogy tévedsz s valamelyik család tévútra vezetett, — mondá Améni. — Majd kipuhatoljuk, hogy kinek az agyában született s elveszi méltó büntetését. Az istenség szavát kigúnyolni bűn s távol áll az igazságtól, aki hazug szavaknak ad hitelt. Szent, háromszor szent az a szív, de elvakult, botor ifjú, melyet én holnap a népnek be fogok mutatni, s amely előtt neked is a porba kell hullanod, ha kell, erőszakkal is. Jegyezd meg magadnak, hogy mi nemcsak a mát látjuk, mint ti, hanem a holnapot is; amit mi *igazságul* elétek tárunk, azt nektek okoskodás nélkül hinnetek kell. És ne feledd el azt, hogy a hazugság beszennyezi, ámde a kétely megöli a lelket.

Améni nagyon izgatott volt, midőn e szavakat mondá. Mikor Pentaur eltávozott s a főpap Kagabuuval egyedül maradt, szenvedélyesen felkiáltott:

— Micsoda dolog ez?! Ki mételyezte meg ennek a nagytehetségű ifjúnak tiszta és gyermeki lelkét?

— Önmaga, — felelé Kagabu. — A régi tör-

vényt félredobja, mert érezi, hogy teremtő agyában új törvények születnek.

— Meg kell őt kööznöm, mert fejünkre nő, mint a Nilusnak dagadó árja s a töltést átszakítja. És amit a csodáról mond...

— Ki beszélhetett neki? Mert ő nem hazudik, — jegyezd meg Kagabu.

— Nebszekhttel lépett a gyülekezetbe, — mondá a főpap. — Neki kellett lennie. A dadogó tudós volt, majd meglakol érette. Holnap számadásra vonom s jaj neki, ha bűnös.

— Előbb vizsgálatot kell indítanunk, — vélekedék Kagabu. — Templomunk büszkesége a tudós, nagy és mély ismeretei vannak. Óvatosan kell lennünk. Azt hiszem, vakmerő a játék, melybe fogtunk. Ramzesz hatalmas egy uralkodó s én kötelességemet teljesítem, mikor megkérdem tőled, hogy vajjon nem vezet téged a király ellen való szándékokban a gyűlölet?

— Nem gyűlölöm Ramzeszt. Ha nem volna fején a korona, szeretném is őt. Úgy ismerem őt, mintha édes testvérem volna. Kiváló ember, csupa erényei vannak, mind készséggel elismerem. De ő nekünk ellenségünk, nem neked vagy nekem, hanem az ősi intézményeknek. Nekem a papok ősi jogait kell ellene megvédenem. Az orvos késsel vágja ki a kóros részt a testből, nekünk sem szabad az erőszakos eszköztől idegenkednünk. Ha tétlenül várjuk a jövőndöt, jogainktól megfosztva maholnap a rabszolgák sorsára jutunk.

Kagabu helyeslőleg bólintott fejével, Améni pedig növekedő lelkesedéssel folytatta:

— Te mesterem voltál nekem, tudj meg mindent. Tudd meg, hogy mi indított engem arra, hogy ezt a harcot megindítsam. Ramzesszel, amint tudod, ebben a házban együtt nevelkedtem fel. Szeti bölcsen cselekedett, hogy gyermekét a többi gyermekekkel együtt neveltette. Mindenben ketten voltunk az elsők, vetélkedtünk egymással. Ő gyorsabban fogott fel mindent, merész volt a terveiben, én gondosabb voltam a kidolgozásban s mélyebb a gondolkodásban. Belőlem tudós lett, belőle uralkodó; jellemünk később sem változott, őt nagy vállalatok lelkesítik ma is, népeket hajt igába s polgárainak vérét ontatva az egyiptomi név dicsőségét szédítő magasra emelte.

— Én fáradhatatlan munkában töltém napjaimat, neveltem az ifjúságot, őriztem a régi intézményt. Elmerültem régi, bölcs irásokba. Láttam mindenütt, hogy Egyiptom igazi nagy-

ságát csak a papoknak köszönheti. Mi ápoltuk a tudományokat, a művészeteket, mi neveltük és koronáztuk meg a királyokat, mi tettük őket hatalmassá, istennek neveztek s meggyőztük a tömeget arról, hogy istenek gyanánt tisztelje. Mert a népet erős kézzel kell vezetni, amelytől retteg, mint a végzetnek félelmes öklétől. A királyok pedig a *mi* törvényeink szerint, a *mi cseljainknak* megfelelően uralkodtak. A cselekvő kezek voltak ők, mi a gondolkodó fej. És, ó atyám, mi a sorsunk most? Csak azért tűrnek meg, hogy a népet hitében megerősítsük, mert ha a tömeg nem félne az istenektől, vajjon hajtana-e térdet a királyok előtt? Kér-e tőlünk Ramzesz tanácsot? Már Szeti sem hallgatott apámra, aki az én elődöm volt a próféta méltóságban. Nem igyekeztünk-e lebeszélni Ramzeszt

«MI A HOLNAPOT IS LÁTJUK!»

erről a véres, kárhuzatos háborúról s ő mégis táborba szállt. Nekünk megvan ősi kiváltságunk, hogy jobbágyaink a katonáskodás alól fel vannak mentve s ime, Ramzesz hadba rendeli őket. Idegen isteneknek Egyiptomban ősi törvényeink szerint templomot építeni nem szabad s ime, Ramzesz az idegeneket dédelgeti s megengedte még Memphisben is, hogy az idegen isteneknek templomot építsenek.

— Úgy beszélés, mint egy jövőbe látó! — kiáltott fel Kagabu. — Mindaz, amit mondasz, szóról-szóra igaz. Papoknak neveznek minket, de jaj és siralom, tanácsot tőlünk nem kér senki.

— Ramzesz és családja a mi jogainknak s a mi nemes országunknak ellensége. Elmondjam neked, hogy honnan származott a faraó? Egykor úgy neveztek a betolakodó idegeneket: «pestis» és «rabló». Ezek közé tartoztak Ramzesz ősei. Mikor Ani őseit a kikszosok elűzték,

«LE VELE A TRÓNRA!»

a vakmerő horda feje engedélyt kért arra, hogy a Nilus partján megtelepedjék. Katona volt, elhintette a konkolyt a seregben, pártot szervezett s Ramzesz, az első, így jutott a trónra. Nekünk száz ősi pihen Egyiptom földjében, Ramzesznek alig tíz őst ismerjük. Olyan ő is, mint a többi szemita. Szeretik a vándorlást s minket «földmívelők»-nek gúnyolnak. Nem becsülik azt a munkát, mellyel mi ezt a földet áldottá és termékenyvé tesszük. Ők országról-országra vándorolnak, megtelepednek ott, ahol busás haszonra van reményük s ha aztán mindent felfaltak, tovább viszik a sátorfájukat. Ilyen volt Szeti, ilyen Ramzesz is. Egy évet Thébében töltenek, aztán táborba hajtja a vérök. Soha sem fogják megtanulni és megszokni azt, hogy bölcs emberek tanácsa után induljanak. Ilyenek lesznek a gyermekeik is. Jusson eszedbe Bent-Anat vakmerő cselekedete. Idegen ő nekünk, az is marad; szűk neki ez az ország, soha sem fogja belátni, hogy mi az igazi java neki is, Egyiptomnak is. Azért mondom én: le vele a trónról!

— Le vele! — kiáltá hévvel Kagabu.

Améni megszorította az öreg próféta kezét s nyugodtabb hangon fejezte be mondani-valóját.

— Ani, a helytartó, apai és anyai ágról igazi szülőtte ennek a földnek. Ismerem őt, tudom, hogy aggaskodó, de méltányos, ami jogainkat soha sem fogja megesorbitani. Nem nehéz tehát a választás. Én már választottam s mindent elkövetek, hogy céloamat elérjem. Most már mindent tudsz, számítok támogatásodra!

— Szívvel, lélekkel a tied vagyok! — kiáltott fel Kagabu.

— Társaink bátorságát is éleszd, — mondá

búcsúzóul a főpap. — Minden beavatott sejtse, hogy mi történik, de beszélni róla senkinek sem szabad.

XXVII.

Bent-Anat és Rameri.

Másnap polgárok, asszonyok, öregek és gyermekek, szabad emberek és rabszolgák a templomok ajtaja előtt sűrű tömegekben várták a nap fölkelését. A papok is ott voltak, hogy a nép hódotatának vezetői legyenek.

Családok szerint csoportosulva állottak a thébeiek az oszlopos kapuk előtt s várták a papok körmenetét azzal a szándékkal, hogy a menethez csatlakozzanak, hogy a királyi székváros főtemplomához zárandokoljanak s onnan visszajöjjenek a Nekropolisba a díszes bárkákon.

Thales ünnepén Amont, Thébe főistenét ünneplés körmenetben szokták Nekropolisba átvinni, hogy — a papok szerint — ott szülei emlékére áldozatot mutasson be.

— Mutass be áldozatot — így szól egy szent mondás — apád és anyád emlékére, akik a temető völgyében pihennek, mert az áldozat tetsző az isteneknek s úgy fogadják, mintha nekik nyújtánád. Látogasd meg gyakran a te halottaidat, hogy azt, amit te érettök teszel, fiad is megtegye éretted.

A Thales ünnepe halotti ünnep volt, de nem szomorú, hanem vidám. Az élők tanúságot tettek ezen az ünnepen arról, hogy övéiket halottaikban is szeretik. Dicsőítették őket, áldozatokat mutattak be és lakmároztak.

Még a legszegényebbek is gondoskodtak már eleve arról, hogy helyet kapjanak a folyón átvívó bárkák valamelyikén; a gazdagok dúsan feldíszítették bárkáikat; a gyermekek Amon szent hajójáról álmodtak, mely anyjuk elbeszélése szerint az aranybárka fényességével vetekedik, melyen a Napisten kíséretével az égnek óceánján átevez.

A főtemplom lépcsőjén már nyüzsgött a tömérdek pap, a Nilus partján fel és alá hullámzott a nép, bárkák sorakoztak; megszólalt a harsogó zene. Thébe minden háza üres volt s várta mindenki, hogy Amon isten átlépje a templom küszöbét; de a királyi család még mindig nem jelent meg. Az emberek kérdezgettek, hogy Bent-Anat hercegnő, Ramzesz szép leánya miért késik oly soká.

Már a papok is megkezdették szent zsolozsmáikat, megjelent fényes kíséretével a helytartó, kinyitották a templom kapuit, megjelentek a

virágokat szóró fiúcskák, tömjénfüst hirdette, hogy Amon isten közeledik és Ramzesz leánya még mindig nem jött.

Különbféle hírek keltek szárnyra, nagyon kelletlen hírek voltak; egy bizonyos volt, a templomszolgák is megerősítették: a hercegnő nem vesz részt a körmenetben, Bent-Anatot kizárták a Thales ünnepéből.

Öccsével, Ramerivel s Néferttel, Ména feleségével ott állott apja palotájának az erkélyén s a folyam felé nézett, a közeledő istenre.

Tegnap reggel az Amon-templom főpapja, Bek en Khunzu visszaadta neki tisztaságát; este eljött hozzá s tudatta vele, hogy Améni megtiltotta neki, hogy a Nekropolis földjére tegye lábát, mielőtt a nyugati istenek bocsánatát meg nem nyeri.

Bent-Anat Anihoz fordult. A helytartó megígérte, hogy közbe fogja magát vetni, de este jelentette, hogy Améni hajthatatlan. A helytartó jóakarólag azt a tanácsot adta a hercegnőnek, hogy minden botrány kikerülése végett maradjon el az ünnepről.

Katuti elküldötte Nemut a leányához s hívatta, hogy vegyen vele részt a körmenetben s apja sírjánál mutasson be áldozatot. Néfert azt válaszolta, hogy öneki úrnője mellett kell maradnia s ő ott is marad szívesen.

Bent-Anat az udvar főbb tisztviselőinek megengedte, hogy részt vegyenek az ünnepen s kérte, hogy a szép ünnep alkalmából reá is gondoljanak.

Amint az ünnepre gyülekezöket nézték az erkélyről, Rameri kifakadt Améni vakmerősége ellen, Bent-Anat azonban megfogta öccsének a kezét, bevitté szobájába s így szólott hozzá:

— Öcsém, mindkettőn hibáztunk, viseljük türelmesen a következményeket éppen úgy, mintha atyánk mellettünk volna.

— Ő bizonyára letépné a vakmerő pap válláról a párdúc-kacagányt, — mondá heves indulattal a herceg, — ha az ő jelenlétében merne téged így megaláznia.

— Ne haragudjál, — viszonzá Bent-Anat. — Te még kicsiny gyermek voltál, mikor apánk utoljára vett részt ezen az ünnepen.

— Most is jól emlékszem arra, ami akkor reggel történt! — kiáltott fel Rameri — s nem is fogom soha elfeledni.

— Gondoltam, hogy így lesz, — jegyzé meg Bent-Anat. — Maradj csak, Néfert, téged úgy nézlek, mintha testvérem volnál! Felséges egy reggel volt. A nagy csarnokban gyűltünk össze

mi gyermekek, mind ünnepi köntösben. Onnan anyánk szobájába hivatott apánk. Mindenik gyermeknek megfogta apánk a kezét s azt mondta, hogy megbocsát neki, ha őszintén megbánja azt, amit tett; aztán megcsókolta a homlokunkat. Végül így szólott mindnyájunkhoz: Meglehet, hogy én is valamelyiketekkel szemben igazságtalan voltam. Biztosan nem tudom, mert nem szándékosan tettem, de ha mégis megtörtént, őszintén sajnálom.» Azután eszünkbe juttatta meghalt anyánkat s azt mondotta,

hogy a legszeretőbb szívű atya sem tudja az édes anyát pótolni. Meleg szavakkal beszélt róla, az ő önfeláldozó szeretetét ecsetelte s felszólított minket, hogy imádkozzunk vele együtt édes anyánk sírján, mutassunk be áldozatot és fogadjuk meg, hogy hozzá mindenben hasonlók leszünk.

Néfert szemeiből kibuggyant a könny és felsóhajtott:

— Akinek ilyen apja van, nem csoda, ha jó ember lesz belőle.

— Hát neked nem adott kegyes tanácsokat anyád ezen az ünnepen? — kérde a hercegnő.

Néfert elpirult s mondá:

— Mindig elkéstünk az ünnep kezdetéről az öltözködés miatt, aztán sietnünk kellett, hogy kellő időben érkezzünk a templomba.

— Hadd legyen ma neked is, Ramerinek is az édes anyja. A szívem úgy tele van ma! Jer Néfert, te is öcsém, csókoljatos meg. A kápolnába megyek, anyámra gondolok s mindazokra, akiket szeretek, akiknek emlékére áldozatot bemutatnom ma nem szabad.

— Veled tartok! — mondá Rameri.

— Néfert, te maradj itt, szakítsd le a legszebb virágokat, köss belőlük füzért s küld ki a te Ménád anyjának a sírjára.

Midőn a két testvér a kápolnából visszatért, két pompás koszorú volt készen: az egyiket a királyné, a másikat Ména anyjának a sírjára szánta.

— Magam viszem át a Nekropolisba s leteszem a sírokra, — ajánkozott Rameri.

— Ani azt ajánlotta, hogy jobb lesz, ha a nép előtt nem mutatkozunk ma —

A DÍSZHAJÓ.

— Nem is Ramzesz fiaként megyek oda, hanem kertész-fiúnak öltözöm, — szakítá félbe a herceg. — Halljátok a harsonákat? Most viszik ki a templomból Amont.

Mindhárman az erkélyre siettek s a főtemplom felé néztek.

— Nyomorúságos egy körmenet lesz apám nélkül és nélkülünk, — jegyzé meg Rameri. — És ez az én vigaszom. A zenekar pompásan működik! Most jönnek a toll-hordozók. Az ott Bek en Khunzu, a főpap. Milyen méltósággal teljes, de a lábai már nehezen bírják. Most

közeledik az isten, a tömjén illata előre hirdeti.

A herceg térdre borult, követték példáját a leányok is. Elöl jött egy bika, a napsugár végig siklott sima hátán, két szarva közé fényes, strucc-tollakkal díszített arany korongot hordott, utána jöttek a legyezősök s nyomukban az isten. A papok fehér és fekete strucc-toll legyezői rendszeren elrejtették az istent a tömeg elől.

Biborszövettel bevont, virágokkal ékes trónusán ült az isten, a papok sűrűen körül állották. Lebegve közeledett a folyam partján váró díszhajóhoz.

Mikor a díszhajón helyét elfoglalta, Bent-Anat felugrott és mondá:

— Most jönne apánk!

— És te! — kiáltott fel Rameri. — Utánunk pedig Ména, a Néfert férje a testőrökkel. Nagybátyánk, Ani, gyalog megy. Milyen furcsa a ruhája! Olyan, mint egy megfordított szfinksz.

— Miért? — kérde Néfert.

— Mert a szfinksznek oroszlán-teste és emberfeje van, nagybátyám pedig jámbor papi ruhát vett fel s a fejére hadi sisakot tett.

— Ha a király, az életet adó itt volna, — jegyzé meg Néfert, — te is ott volnál kíséretében, Rameri.

— Meghiszem azt! — viszonzá a herceg. —

Bezzeg más képe volna az egésznek, ha atyám hősi alakja ülne az aranyos trónon, mögötte a jog és igazság szobrai terjesztenék ki védő szárnyukat, előtte hatalmas haditársa, az oroszlán pihenne s az egész fölé az ureusz-kígyókkal ékesített mennyezet borúlna. Amott jönnek a horoszkópok, a posztózőrok a zászlókkal s az áldozati barmoknak nincs se vége, se hossza. Északról is küldöttek képviselőt az ünnepre, mintha atyám is jelen lenne az ünnepen! A mi őseinknek a képeit sehol sem látom; hát te, Bent-Anat? Nem Szetivel kezdték meg a sort, pedig úgy kellene. Most következnek a katonák! Ani emberei tegnap érkeztek haza az ethiop-földről, derekasan harcoltak, úgy hírlik. Hogy újjong a tömeg láttukra. Képzeljétek csak el, Néfert és Bent-Anat, hogy mit fognak csinálni ezek, ha majd atyám jön haza diadalmasan, száz rabul ejtett fejedelemmel, dísz-kocsiján, a lovakat Ména fogja hajtani —

— Még nem gondolnak a hazatérésre! — sóhajtott fel Néfert.

Míg a helytartó katonái csapatonkint felsorjáltak a körmenetben, elindult a parttól Amon szent hajója.

Gyönyörű egy alkotmány volt. Csiszolt, fényes fából faragták, arannyal dúsan díszítették, smaragd- és rubin-utánzatú üvegrojtokkal ékeskedett a fedélzet párkánya, az árbócok és vitorlarúdak be voltak aranyozva, biborszövetből készültek vitorlái. Elefántesontból faragták a papok ülőhelyeit s az egész hajót liliomból és mályvarózsából font koszorúk öveztek.

A helytartó bárkája is díszes volt; a fa-alkotó részek dúsan be voltak aranyozva, a hajó-kamrácska padlóját babiloni szőnyeg borította, a hajó orrán aranyozott oroszlánfej díszlett, két nagy rubin-kő volt a szeméi helyén. Mihelyt a papok beszállottak a hajóba, a tömeg is rohant a bárkához. Egyiken-másikon oly sokan voltak, hogy szinte elsüllyedt. A Nilus hátán alig volt tenyérnyi hely, oly sűrűn ellepték a bárkák, csolnakok, lélekvesztők.

— Megyek s elkérem a kertészfiú ruháját! — kiáltott fel Rameri. — Átviszem a koszorúkat.

— Magunkra akarsz hagyni minket? — kérde Bent-Anat.

— Ne tedd a szívemet szomorúvá, néném!

— Menj hát, — mondá a hercegnő. — Ha apánk itthon volna, szívesen veled tartanék.

— Jere velem! Végy te is álöltözetet magadra!

— Balgaság! — mondá Bent-Anat s reánézett Néfertre, aki vállát vonogatta, mintha azt akarta volna mondani:

— Én is azt teszem, amit te!

— Nos hát velem jöttök, — vevé át a szót Rameri, aki a barátnök pillantását felfogta. — Látom, hogy volna kedvetek reá. Minden koldús elviszi ma kegyelete adóját halottainak, csak Ramzesz gyermekei és Ména felesége feledkezzenek meg szeretteikről?

— Beszennyezném őseink sírját jelenlétemmel, — mondá Bent-Anat elpirúlva.

— Te! Te! — kiáltott fel a herceg s összevissza csókolta testvérét. — Te jó, te nagylelkű teremtés, aki csak azért él, hogy másoknak a szenvedését enyhítse, a könyveit szárassza le, te, atyánk mása, te volnál tisztátlan?! Inkább hinném el, hogy a hattyúk feketék, nem a varjak s erkélyünk karfáján a kűszórozásak katángkórók. Bek en Khunzu visszaadta tisztaságodat és ha Améni...

— Améninek igaza van, — vágott közbe Bent-Anat nyájasan — s te tudod, hogy mit fogadtunk meg egymásnak. Nem akarok egy kokszót sem hallani ma Améniről.

— Jól van, no! Ugyancsak jóságosan és kegyesen viselkedett velünk szemben, — gúnyolódék Rameri s a Nekropolis felé fordúlva mélyen meghajlott, — te pedig tisztátlan vagy. Nos hát, ne jér be a sírboltba, maradj a néptömeggel künn. A Nekropolis utcai nem olyan nagyon kényesek; naponta egész rakás paraszkhita meg egyéb tisztátlan állat-ember megy végig rajtok. Gondold meg a dolgot, Bent-Anat és tarts velünk. Álrühát öltünk magunkra, én vezetlek titeket, a sírokra teszem a koszorúkat, a sírbolt előtt együtt imádkozunk, megnézzük a szent mecsetet, a csodatevők mesterkedéseit s meghallgatjuk az ünnepi beszédet. Képzeld csak, megengedték, hogy Pentaur beszéljen. A Szetiház ki akar tenni magáért s Améni nagyon jól tudja, hogy Pentaurnak egyetlen szava nagyobb hatású, mintha a bölcs atyák mind együttvéve karban énekelnek. Jer velem, testvér!

— Elmegyek! — mondá Bent-Anat hirtelen határozva.

Rameri megijedt e gyors elszántság láttára, mindazonáltal örvendett; Néfert azonban kérdő pillantást vetett barátjára s aztán lesütötte nagy szeméit. Most már tudta, hogy Bent-Anat kinek a kedvéért megy el az ünnepekre. Aggódva kérde magában: mi lesz ennek a vége?

XXVIII.

A nagy ünnep. A paraszkhita pusztulása. Rameri megmenti Uarda életét. Paaker gyűlölete új tápot nyer.

Egy órával később egy egyszerű ruhába öltözött nő ment át a Niluson, fekete arcú ifjú fogta kezében az evezőlapátot, a csolnakban egy gyöngéd arcú ifjú ült, kinek a nő vállára tette kezét.

Nehezen lehetett volna az egyszerű ruhájú nőben Bent-Anatra, a fekete arcú fiúban Rameri hercegre s a gyöngéd arcú fiúban, akinek fehér ruhája a papi iskolák növendékeinek ruhájához volt hasonló, Néfertre ismerni.

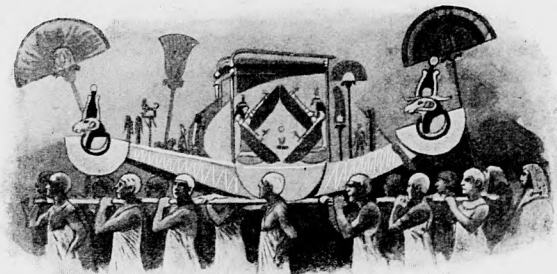
Mihelyt a csolnak partot ért, tisztas távolban két rabszolga követte őket nyomon, a hercegnő két hű gyaloghíntő hordozója, kiknek Bent-Anat megparancsolta, hogy úgy viselkedjenek, mintha nem tartoznának az ő kíséretükhöz.

A Niluson való átkelés hosszú ideig tartott s a királyi sarjadékok most győzöttek meg először arról, hogy a közönséges halandóknak mennyi akadállyal kell megküzdniük ilyen körülmények között.

Bezzeg most nem volt, aki útát csináljon nekik, egyik csolnak sem tért ki előlük, mindenik arra törekedett, hogy előbb jusson partra.

Mikor partra szállottak, a körmenet éppen a Szeti-házhoz érkezett. Améni az énekesek karával elejébe ment a körmenetnek s a Nilus partján ünnepélyesen fogadta az istent. A Nekropolis prófétái sorfalat állottak s harminc posztófórvállára emelte a szent hajót s úgy-vitte a szfinksz-úton keresztül, mely a Nilus kikötőjét a Szeti-házzal összekötötte. Bevitték a szentek-szentjébe s ott maradt Amon mindaddig, míg az ország különböző vidékeinek küldöttjei a szentély előcsarnokában letették áldozataikat. Az útra pedig, hol az istent végig vitték, ősi szokás szerint a kolkhiták fővenyt szórtak.

Egy óra múlva a körmenet újra kijött a templomból, dél felé vette útját s először

A SZENT BÁRKA.

III. Amenofisz óriási temploma előtt állott meg, amely előtt örök gyanánt a Nilus völgyének két legmagasabb kolosszusa állott. Második megállóhely a nagy Thutmesz temploma volt, feljebb délnek megfordult a menet s a lybiai hegy aljában levő siroknál újra megállott, fölhaladt a Hatsepsu templomához vezető lépcsőkön s végre, midőn a nap már alá kezdett hanyatlni, a völgy nyilasához érkezett; ez volt az ünnep tulajdonképpeni színhelye.

Itt volt Szeti sirja s mellette a trónjától megfosztott királyi család sírboltja.

A Nekropolisnak ezt a részét fáklafény mellett szokták a hívők meglátogatni, mielőtt az isten visszatér s mielőtt a Nekropolis legdélibb részében fekvő szent tavon az ünnepi játékok — rendszeren éjféltkor — kezdetüket veszik.

Az isten mögött átlátszó kristályból készült vázát emeltek fele egy magas, aranyozott póznára, ezen mutatták be a szent kos szívét, hogy mindenki láthassa.

(Folytatása következik.)

AZ OLTVÁNYI FORRÁSNÁL.

Négy hosszú év minden fáradoalmát
Habjaidba szórom, kis patak!
Bánatomnak sötét fellegével
Tengerekre csak hadd szálljanak.
S ne maradjon semmi gazdagságom,
Csak jó kedvem s munkás két karom;
És fedezzen fehér szellemével
Láthatatlan őrző angyalom.

Ifjúságom, mint te, csacska esermely,
Ligetekben vitt s virág között;
Rózsaszálként úsztattam tükrében —
Öntudatlan — száz szent örömet.
S merre zajlott csergeteg futása:
Partiról nevetve szállt felém,
Mint egy testvér, két mosolygó gyermek:
Az Erő s a hallgatag Remény.

Ifjúságom törtető patakja
Lassan-lassan széles ágba foly.
Útatálló sziklák sodra gyérül,
Száll a gond s hajnallik a mosoly.
Am előttem nagy bizonytalanság:
Folyamok vagy roppant tengerek...
Jön a nagy cél, amiért e földi
Porházában bolygók küzdenek.

Ó, taníts meg, csörtető kis esermely,
Ó, taníts meg arra engemet,
Hogy lelkemnek fent csapongó szárnya
Nyugton rengjen a vizek felett;
S mint te, halkán, szétoszolva, békén,
Nagy tengerbe létem úgy enyészzen.
Bár egyéni voltom sirba száll is:
Az egészben ott ragyogjon részem.

Oláh Gábor.

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR.

Képünkhez.

A híres ázsiai utazónak Körösi Csoma Sándornak körösi szülőházát július 7-én megkoszorúzták. Az ünnepélyt a Háromszékből való felsőbb iskolai ifjúság rendezte, bevezetésképen annak a mozgalomnak, mely Csoma Sándornak emléksobrot akar állítani.

Kovácsnáról száz lovasból álló bandérium hosszú kocsisorral, zenével vonult ki Kőrösre, ahol nagy közönség jelenlétében Sándor József országgyűlési képviselő Körösi Csoma Sándor

szülőházát megkoszorúzták. Kovácsnán este hangverseny volt, melyen Sándor József emlékbeszédet tartott Körösi Csoma Sándorról. A szép beszédből kiragadjuk a következő részt:

Csoma középtermetű, inkább szikár és gyöngéd, mint erős testalkatú, kerekded ábrázatú, fekete hajú, mindenekfelett szelíd, nyájas vonású, barátságos és mély tekintetű, gondolkozó és kifogyhatatlan szorgalmú ifjú volt. Megjelenése

zás lesz belőle. De azért szerény s iskoláit úgy végzi, hogy bár szóval is soha meg nem büntetik. Nincs haragosa s ő se haragszik senkire. Bár télen-nyáron mindig egy posztóruhában jár, mégis mindig tiszta, testileg úgy mint lelkileg. Takarékos úgy, hogy tanulóársai tőle kérnek kölcsön, a szolgálótól: de korhelynek vagy rossz fizetőnek nem ad.

Csoma már úgyszólván gyermekkorában, har-

KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR.

vonzó, magatartása rokonszenves. A róla fennmaradt metszet szerint határozottan szép, klaszikus arcvonású ifjú volt. Testét már kora gyermekéjétől aszkéta módra gyakorolta. A földön aludt: hússal, nyalánksággal, vagy hevítő italokkal nem élt, sőt a víztől is néha napokig tartózkodott. Eledele rendszerint: kollegiumi cipó, gyümölcs, turó és olykor öntött saláta. Lapdában, ciglében, táncban és szerecsenjátékokban nem vesz részt: de a legjobb úszó és birkózó. Élctet, fűrfangos szókat soha se mond. Ellenben oly alapos és rendszeres tanuló, hogy tanárai fel se szólítják s ha igen, vitatko-

madmagával fogadást tett, hogy ha felnőnek, keletre zarándokolnak. A fogadást azonban egyedül Csoma tartotta meg.

Mai számunkban bemutatjuk Körösi Csoma Sándor arcképét.

LUDAS MATYI.

Most száz esztendeje, 1804-ben írta meg Fazekas Mihály (szül. 1766-ban, megh. 1828-ban) főművét, a «Ludas Matyi»-t. A víg verses elbeszélést csak később, 1815-ben adta ki, de akkor is név nélkül. Művét a kapzsi nemesség

DÖBRÖGI ÉS LUDAS MATYI.

ellen irta; azt gúnyolta ki az elnyomott jobbágság igaz öröme, a föld népének mulattatására.

Ha politikai oldaláról tekintjük ez «eredeti magyar regét», mint Fazekas e művét nevezi, úgy demokratikusnak mondhatjuk. A jobbágság győzelme a kapzsi nemesen; ez rövid foglalata a vig elbeszélésnek.

S ki ne örvendene a szegény, az elhagyott, az árva sikerén, ki eszével, erejével legyőzi a dolyfős, gazdag nemest.

Ma talán nem értjük meg azt a nagy hatást, melyet «Ludas Matyi» korában gyakorolt. De ha visszagondolunk arra az időre, midőn a rendi alkotmány valóságos korlátokat emelt a haza lakosai között, ha emlékeztünkbe idézzük azt, hogy olyan fevilágosodott ember is, mint pl. Bessenyei György sem kívánta a rendi alkotmány eltörlését, akkor halvány képet alkothattunk magunknak a «Ludas Matyi» megjelenésének körülményeiről.

Magyarországon a Ludas Matyik nem bántak el mindig olyan kurtán a Döbrögiekkel, mint Fazekas hőse. A nép mindig a rövidebbet húzta.

Ez a szomorú tény adta költőnk kezébe a tollat.

A jogegyenlőség eszméinek hirdetői közé áll be Fazekas e művével. Nem újkeletű ez az eszme. Első heves hirdetője Szkhárosi Horvát András (s nem Heltai Gáspár, mint Tóth Rezső írja Fazekas műveinek bevezetésében). Szkhárosi már 1542—49-ben irt verseiben erősen kikel a földesúri jogok ellen, az urak kapzsiságát kigúnyolja, támad, rombol, de a szegények, az elnyomottak ügyéért lelkesedik.

A Szkhárosi Horvátal megnyitott hosszú sornak egy jelentékeny tagja Fazekas. «Ludas Matyi»-jában nem oly kíméletlen, mint elődje. A finom élc és maró gúny fegyverével sebzi meg a nemességet.

S ki a támadó? A nép gyermeke, a lusta, naplopó Ludas Matyi, aki nyáron a legyet csap-

kodja napestig, télen meg a tüzelő mellett ácsorog. Szegény öreg, özvegy anyja eleget is zsémbel rá, de hiába.

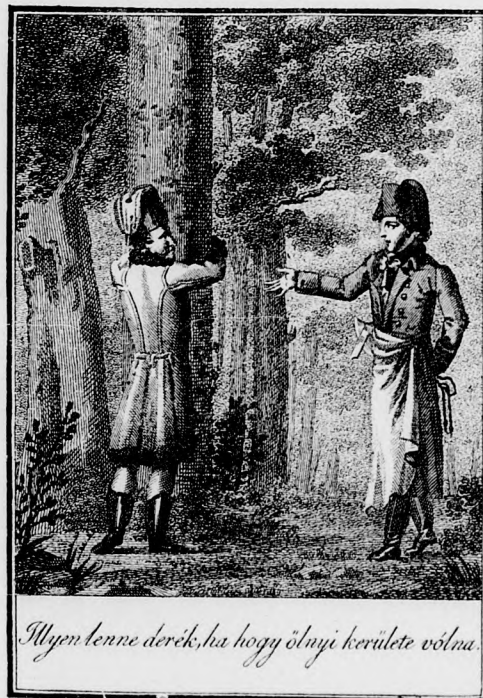
Egyszer aztán mégis csak megúnta ezt a tunya életet.

Kimegy a falu végére, ott meghallja, hogy a híres döbrögi vásár egy hét múlva lesz. Világot akar látni s elhatározza, hogy anyja hús libájával elmegy a vásárra s eladja azokat. «Már pedig amit ő feltett furfangos eszébe, azt onnan sem tűz, sem víz nem ütötte ki többé.»

El is érkezik Döbrögre, a hatalmas Döbrögi úr örökös jószágára. Amit a főúr akart, az törvény volt s a portékának is ő szabta meg az árát. S jaj annak, ki többet mert kérni az áruért!

Döbrögi éppen kiér a vásárra. Mindenki megsüvegeli, csak Matyi nem. Sehogy se tetszett ez a földesúrnak. Aztán meg amikor Matyi a ludak árát csak úgy félvállról veti oda Döbröginek, olyan haragos lett a földesúr, hogy mindjárt elfogatta a nyakas sihedert s alaposan elpáholtatta. Matyi boszút fogad s e szavakkal fenyegeti meg a főurat: «Háromszor veri ezt kenden Ludas Matyi vissza!»

Évek múlva Matyi mint olasz építőmester kopogtat be Döbrögihez, kinek új háza épp most kerül tető alá. A kőműves munka királyi, de az

EGYKORÚ RAJZ «LUDAS MATYI»-HOZ.

épületfa bizony nem ilyen szép palotára való. Így oktatja az ács Döbrögöt. Tüstént kimennek az erdőbe, hogy egészségesebb fát keressenek. Matyi hosszas keresés után meg is lelte már a keresett fát egy félreeső völgyben.

Másodszor mint orvos jut be a még betegen fekvő Döbrögihez.

Az egész ház népét elküldi az erdőbe gyógyító füvekért s midőn egyedül marad, megmondja a rettenetes valót:

FAZEKAS MIHÁLY ÚJ SÍREMLÉKE A DEBRECENI TEMETŐBEN.

— «Ilyen lenne derék, ha hogy ölnyi kerülete volna!»

Döbrögi átkarolja a fát, hogy megmérje; Matyi akkor megkapja két kezét, egy gúzzsal összeszorítja s büszkén vágja ki a szót:

— Nem vagyok én, uram, ács, hanem a Ludas Matyi! — s azzal tarkótól talpig keményen meghányja.

— Nem felcsér vagyok én, hanem a Ludas Matyi! — s másodszor is jól elagyabugyalja Döbrögöt.

Matyi háromszor fogadta, hogy megveri Döbrögöt s ha törik, szakad is, meg kell annak lenni. A főúr lándzsás katonákkal véteti magát körül, de hiába, Matyi kifog rajta. Összebeszél egy sihederrel, kitől csak olyan feltétellel veszi

meg lovát, ha elmegy az erdő széléhez, hol Döbrögiék vannak.

— Nyargalj oda, mondjad az úrnak, hogy te vagy a Ludas Matyi. Aztán kotródj ám, mert ha azok elesipnek, elvisz az ördög!

Úgy is lön. A suhanc alig hogy kiszalajta száján, hogy ő a Ludas, nosza lett nagy kavardás. Rögtön üldözőbe veszik, de a gyors lábú paripát nem érik utól. Erre Döbrögi valamennyi emberét utána küldi, még a kocsisát is s ekkor az igazi Ludas Matyi előáll s derekasan elnépángolja Döbrögét. És azontúl Döbrögi

«... törvénytelenül nem bánt, hanem úgy, ahogy illik. Embertársaival; jól is végezte világát.»

Mint a mű meséjéből is láthatjuk, nem remekmú a «Ludas Matyi», de szegény komikai irodalmunkban a «Dorothy» mellett mégis a legjelesebb az enémű munkák közül.

Fazekas «Ludas Matyi»-jának forrására az irodalomtörténet nem tud teljes határozottsággal rámutatni. A mese forrásának kutatói ismernek francia, római, szicíliai és norvég Ludas Matyikat, melyekben találnak a Fazekaséval egyező vonásokat, de ezek oly általánosak, hogy nem győznek meg bennünket arról, vajjon költőnk tényleg ezekből a forrásokból merített-e. A legnagyobb hasonlatosságot mégis három francia változat mutatja (Roman de Trubert, Mon oncle Benjamin s egy lotharingiai mese).

De az mellékes, hogy Fazekas honnan vette műve forrását. Könyve előttünk fekszik s ma, száz esztendő múlva is szívesen olvassuk az egészséges humortól duzzadó munkát. Műve magyar minden ízében, felvilágosodott felfogás hatja át minden sorát s ha egyéb verseiről az irodalomtörténet nem is emlékezik meg díeszerűleg, e munkájáról bizonyára elmondhatjuk, hogy — költő írta. *Vértes József.*

Hogy lett kuruc Szobotits?

Szobotits Mihály derék, becsületes polgára volt ezelőtt kétszáz esztendővel Kecskemét városának. Volt szőlője, földje, háza is a nagytemplom közelében, úgy hogy őt számították a legvagyonosabb kékbéliek egyikének. Nem volt ugyan kecskeméti születés, de már legénykorában odakerült, beházasodott a nemes Horváth családba, szépen megszédte magát és nagy tekintélyre tett szert. Beválasztották a tanácsba meg a presbiteriumba, sőt meg akarták tenni

öregbirónak is egy alkalommal, de ő nem fogadta el.

Mindebből pedig kiviláglik, hogy Szobotits Mihály igen nyugodt, józan gondolkodású ember volt, akit a hiúság a legkevésbé sem bántott. Zavaros, viharos idők jártak akkoriban, ő pedig nagyon jól tudta, hogy mindenféle bajt, veszedelmet először is a magas állásban levők szoktak megérezni. Nem is avatkozott bele semmiféle háborús mesterségbe, politikába. Megfizette az adóját mindig rendesen, egyébbel nem törődött. Mikor Leopoldus császár hadai kiveték a törököt Budáról, ő tanácsolta polgártársainak, hogy vigyék utána az adóját Ujvidékre, hátha visszajön és bosszút áll Kecskemét városán, ha nem fizet. Úgy is lett, Kecskemét városa utána vitte az adót a töröknek Ujvidékre és mikor ott se találta, Belgrádba. Hanem az adót vivő küldöttséggel, akárhogy kérelték, Szobotits Mihály már nem ment el. Veszedelmes mesterségnek tartotta. Hátha kezeseknek fogja őket a török, míg visszajön? Hátha nem is ereszti őket vissza?... Az pedig rossz sor, nagyon rossz.

A török azonban nem jött vissza. Helyette azonban eljöttek a császári katonák Colloredo őbester vezetése alatt. Ők is adót követeltek. Sokan lármáztak, hogy kétszer nem fizetnek egy esztendőben adót. Szobotits azonban megint csak az eszére hallgatott. Nem jó az erősebbel kikötni. Meg talál érte haragudni a császár. Megint csak azt ajánlotta a tanácsban, hogy fizessenek adót a császárnak is, hátha ő lesz ezentúl úr Kecskeméten.

Senki sem mondhatja azonban, hogy Szobotits Mihály állhatatlan, meggyőződés nélküli ember lett volna. Ő csak jóban akart maradni mindenkiel. Mikor egyszerre megjöttek a kurucok, Szobotits Mihály azokat is szívesen fogadta. Fél Kecskemét zászlóik alá állt, ő is jó szívvvel vendégelte meg őket, de hogy felesapjon kurucnak, azt hiába kívánták tőle. Hátha megtudja a császár és elveszi mindenét, a szöllőt, a földet, meg a nagytemplom közelében levő házat. Mit csinál ő akkor? Azt azonban a császár se vehette rossz néven, hogy mikor a vitéz kuruc generális, Károlyi Sándor gabonát meg marhát keresett a sereg számára, ő eladta neki. Gondolta magában, ha a német kívánja tőle, annak is megteszi, miért ne tegye meg a kurucnak is. Senki sem büntetheti meg érte.

A sors azonban úgy akarta, hogy a számítása ne teljesedjék be. Volt ugyanis Szobotits Mihály-

nak két fia. Az öregebbiket, Jánost, aki nagyon szívesen forgatta a könyveket és igen jó eszű gyerekeknek tartották, nagytiszteletű Körösi Ezsaiás uram ajánlatára már három esztendeje kiküldte Heidelbergába, hogy tudós professzorok oktatását, szavát hallgassa. A másikkal azonban nem tudott boldogulni. Mióta a felesége elhalt, senki sem tudott bántani a gyerekekkel. Hiába adták fel a kollégiumba, nem tanult semmit, nem hajtott se a szép szóra, se a kényszerítésre. Pedig talán neki még inkább az apjára kellett volna ütni komolyságban, megfontoltságban, mint Jánosnak. Az apja után Mihálynak hitták.

Mikor Szobotits Mihály látta, hogy literátus pályán sehogyse boldogul a Miska gyerekekkel, gazdaságra fogta. Kiküldte a szentkirályi pusztára, hogy ott emberesdjék meg. A Miska gyerekek azonban, mikor a kurucok Szentkirályon át Szolnoknak vették útjokat, anélkül hogy apjától búcsút is vett volna, szó nélkül beállott közéjük. Az öreg Szobotits csak akkor tudta meg a szentkirályi számadó gulyástól fia eltávozását, mikor az már isten tudja hanyadik vármegyében verekedett a labancokkal.

A fiatal Szobotits Mihály esetének hamar híre futott Kecskeméten. Csakhamar megismerkedtek azonban vele a németek is. A fiatal Szobotits ugyanis átkozottul jó lovas meg még jobb katona volt és csakhamar réme lett a labancoknak. Hadnagyságig vitte fel a fejedelem seregében és regék keringtek mesészerű kalandjairól. Mire a németek újra visszakerültek Kecskemétre, a Veteráni vasasai tudtak legtöbbet beszélni a Szobotits Mihály fiáról. Ezek a hírek pedig az öreg Szobotitsot bosszantották legjobban. Mi lesz most vele, hogy egy ilyen fene verekedő gyerek van a familiájában. Hátha ő találja megjárni érte.

Azt gondolta, hogy legjobb lesz, ha elejét veszi a dolognak és tisztára mossa magát. Egy szép napon tiszta kébbe, az ünneplő színbe felöltözve, elindult Veteráni szállására. Ismerte a módot, tudta, hogy kell az ilyen nagy urakkal beszélni.

Otthon meghagyta, hogy utána rögtön vigyék el az ezredes udvarára a legszebb lovat. Az ilyesmi nagyon hatásos előjáró beszéd szokott lenni.

Ezúttal azonban csalódott. Az ezredes, mikor nevét hallotta, egyszerre gorombára változott:

— Ahá, kend az a Szobotits!

— Igenis kérem, én vagyok nemes Szobotits Mihály.

— Mit?... Nemes Szobotits Mihály?...

Kendnek van egy gézengúz fia, aki nekünk annyi bajt okozott.

— Elég bánatot okozott nekem az a gyerek.

Az ezredes dühösen járt fel-alá a szobában:

— Ismerem a mesét... Kendtek mind ilyenek. A hátunk mögött mind lázadó, szembe meg tagadja... Jól van... Éppen ma kaptam stafétát Heister generális úrtól, hogy requiráljak az ő számára. Erre jön négy nap múlva. Azokon kezdjük, akiknek valami atyafiuk a kurucokkal tart... Kend lesz az első. Holnap kint leszünk Szentkirályon a pusztáján.

— Nálam?

— Ott bizony. Magam is kimegyek. Hallottam híret a gulyájának, megnézem magam is... Holnaputánra úgy se marad belőle.

Szobotits se nem látott, se nem hallott, mikor elhagyta az ezredes portáját. Lehetetlennek tartotta, hogy ez az istentelenség megtörténjék. Hát azért élt ő békében egész életében, azért fizette meg mindenkinek becsülettel a járandóságát, hogy most egyszerre mindent elszedjenek tőle? Nem tudta, mit csináljon. Délután szekérré ült és kiment Szentkirályra. Megnézte a gulyáját: kileneven darab gyönyörű marha, amely holnap mind a német kezére jut. Odakint elbeszélte a baját az öreg számadó gulyásnak.

A gulyás lassan megjegyezte:

— Lehetne ám ezen segíteni.

— Hogyan?

— Csak úgy, hogy most Szolnokon vannak a kurucok; el kellene izenni értük. Valaki lóra kapna és holnap reggelre elhozná őket.

Szobotits kapva-kapott az ajánlaton. A vagyonát így is úgy is el akarták szedni tőle. Békében meg nem tarthatta, gondolta megvédi erővel. Félórával később egy legény már vágatva nyargalt Szolnok felé.

... Másnap reggel ígéretéhez képest kint volt Veteráni ezredes. Kis sétalovaglásnak tekintette az egész utat, nem is jött sokadmagával. Volt vele három tiszta és tíz-tizenöt vasas. Nem számított, hogy ellenállásra fog találni. Szobotits várta őket. Fent az ágasfa tetején pedig gubbaszkodott egy béres gyerek, hogy jelezze, ha jönnek a kurucok.

Éppen mikor Veterániék megérkeztek, szólt le a magasból:

— Már látom, ott porzik az út a pusztá templomnál.

Szobotits Mihály egyszerre valami nagy bátorságot érzett magában. Mikor Veteráni megkér-

dezte, merre van a gulya, egyszerűen hátrabökött az ujjával:

— Arra la!

— Hol?

— Hát a cserényben.

— Vezessen oda bennünket!

A tisztek leszálltak a lóról és Szobotits után elindultak. A legények hátramaradtak.

Szobotits cserénye egy óriási udvarból, meg egy hosszú istállószzerű épületből állott. Az udvar egyik oldalán volt a nagy kapu, alatta egy kis kivágás a kutyák számára. Mikor az udvarra bementek, Szobotits alázatosan megkérdezte:

— Meg akarja nézni az óbester úr a marhákat?

— Természetesen.

A gyerek abban a pillanatban lekiáltott az ágasról:

— Gyűnnek már, gyűnnek.

Veterani ezredes megkérdezte:

— Kik jönnek?

— Hát a többi jószág. Azokat is behajtottam.

Az ezredes megnyugodott:

— Mégse olyan rossz ember kend, Szobotits . . . Hát mutassa meg a marhákat.

Szobotits félig elnevette magát és odakiáltott az egyik béresnek:

— Jóska nyisd ki az istálló ajtaját.

A következő pillanatban egy óriási bika száguldott ki. Egy pillanatra megállt, levágta fejét aztán hirtelen iramodással a négy kakastollas, fehér nadrágos tisztnak rohant. A fiatalabbak egyszerre félreugrottak, ki a kerítésen ugrott át, ki a kűtgémre mászott. A kövér Vaterani ezredes azonban nem tudott menekülni. Egyebet nem tudott csinálni, a kutyáknak szánt nyílás előtt hirtelen lehasalt, ott akart kibújni. A bika pedig egyenest utána rohant. Szarvát egyenesen beledöfte a kapuba s nagyot lökött rajta. A kapu nagy recsenéssel kidőlt s ráesett az ezredesre, aki épen kimászott a lyukon. A bika pedig mint valami dobogón keresztülröghant és eliramodott.

A következő pillanatban vad ordítás hallatszott odakinn:

— A kurucok! a kurucok!

A vasasok, akit le nem vágtek, ész nélkül nyargaltak vissza Kecskemét felé. Fellármázták az egész várost, hogy a kurucok megérkeztek és elfogták Veterani óbesterét. Rém sokan lehetnek, jó lesz menekülni. Mire kelet felől az első kuruc lovasok megjelentek, a másik oldalon már menekülőben volt az egész vasas ezred, kivéve

természetesen azokat, akiket a nemes csizmadia és kőműves céh tagjai leütöttek a lóról. Kecskemét újra a kurucok kezébe került.

Szobotits Mihály cserényében pedig úgy húzták ki a kurucok Veteránit a bedőlt kapu alól és egyenkint szedték le a tiszteket a kerítésről. Velük volt a fiatal Szobotits Mihály is, aki közvetve okozója volt az egész dolognak. Hanem az öreg nem tudott már haragudni rája. Az ő véleménye is teljesen megváltozott a labancokkal szemben. Kuruc lett belőle testeltől-lelkestől. Kecskeméten, amelyet folyton fenyegettek a németek, nem volt maradása. Barmaid, gulyáját a kurucoknak adta, maga csak a váltságdíjat fogadta el kárpótlásnak, melyet a császári udvar Veterániért meg a többi tisztekért felajánlott. Öreg napjaira elhagyta a nyugodalmas életet, amelyért mindig küzdött.

Hogy hova lett, ki tudná megmondani? Ki tudja melyik haremezón porlanak esontjai? A kecskeméti megfélekedtek róla, a higgadt, megfontolt Szobotits Mihályról, aki öregbíró is lehetett volna, ha akarta volna . . .

Fiai külföldön hűnytak el. János Heidelbergban maradt professzornak, ott tanított sokáig. Néha-néha odajáró magyar diákoktól hallott valamit régi hazájáról, Magyarországról. A fiatal Szobotits Mihály Beresényi gróf kíséretében szintén elhagyta hazáját. Mikor végig járták az európai udvarokat, hogy segílyt keressenek a szegény, elnyomott Magyarország számára, sokszor remélte még, hogy meglátja a Tisza-Duna közét, az árvalányhajás rónát, a kecskeméti nagytemplom magas tornyát . . . Hanem a remény mindannyiszor szertefoszlott. Megmaradt a való, egy kicsike fehér ház Rodostóban, ahonnan nem volt visszatérés . . .

Ez a Szobotits Mihály szomorúan víg históriája, a régmúlt, viharos időkből. T. S.

Idegen irodalmak nagyjai.

Irta Tonelli Sándor.

Klopstock. (1724—1803.)

A német irodalomnak virágzásai ideje a XVIII. század közepétől a XIX. század elejéig tart. A politikai szétszakadozottság, mely a reformációt követte, nem volt alkalmas arra, hogy élénk irodalmat teremtsen. Kétszáz évnél tovább a latin és francia nyelv uralkodtak Németországban s nem volt egyetlen nagyobb költő, aki nemzeti nyelven szólalt volna meg. A német

irodalmat az a visszahatás teremtette meg, mely ezen idegen irodalmi irányok ellen támadt. Első nagy képviselője pedig az új nemzeti irodalomnak Klopstock Frigyes volt.

Klopstock a németek egyik legnagyobb ódaköltője és epikusa 1724 július 2-án született Quedlinburgban. Tanulmányait Schulportában s a jénai teológián végezte s bámúlva a nagy angol költő, Milton *Elveszett paradicsom*-át, már ekkoriban egy hasonló nagy biblikus éposz, a *Messiás* gondolata fogamzott meg benne. Három első énekét 1748-ban ki is adta a *Bremer Beiträge* című folyóiratban. A hasonló nagyszabású dolgokhoz nem szokott német közönség figyelme rögtön feléje fordult s az általános

KLOPSTOCK.

elismerés volt legnagyobb ösztönzője, hogy époszán állandóan dolgozott s folyton újabb meg újabb énekeket adott ki belőle. Megfordult eközben mint nevelő Langensalzban, mint tanár Zürichben s mint V. Frigyes dán király udvari költője Kopenhágában. 1771-ben Hamburgba költözött s ott élt 1803-ban bekövetkezett haláláig. Ott fejezte be a *Messiás*-t is 1773-ban, tehát teljes 25 évvel az első három ének megjelenése után.

A *Messiás* Klopstocknak kétségkívül legismertebb munkája. Egy kiváló bírálója mondja, hogy Luther bibliája óta nem jelent meg könyv Németországban, mely akkora feltűnést keltett volna s a német közvélemény költőt soha sem tisztelt annyira, mint Klopstockot. De érthető is volt. Első nagy költői munka volt német nyelven, tárgya nagyszerű, gondolatai gazdagok és

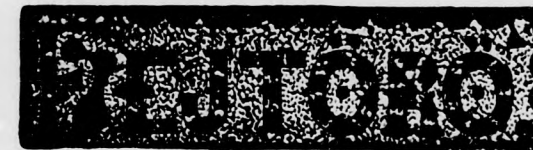
magasztosak, nyelve erőteljes és magas szárnyalású. Pedig a *Messiás* Klopstocknak tényleg nem volt legnagyobb költői becsü munkája. Tárnya nem minden tekintetben alkalmas költői feladkozásra s maga a Megváltó alakja, a minden emberi gyengeségen felül emelkedő tökély lehetlenné teszi az érdekesítő helyzetek teremtését s az olvasó érdeklődésének fokozását.

Alapjában Klopstock lírai természet volt s legértékesebb művei ódái és elégiái. Itt van képzeletének legszabadabb tere, itt tárja fel nyelvének elragadó bájait és művészetének mesteri szépségeit. Éppen ezeket becsülte azonban saját kora legkevésbé. A századok folyamán elnehézesedett német szellem nem tudta a költő képzeletének magas röptét követni és sokkal többre becsülte szabad szárnyalású lírai költeményeinél még csekély értékű bibliai és német történelmi tárgyú drámáit is. Utóbbiaknak kivétel nélkül a Varus legióit megverő Arminius, vagy Hermann törzsfőnök a hősök. Voltaképpen nem egyebek, mint dramatizált költemények, de az a nagy hasznuk volt, hogy az elhanyagolt, szunynyadó német nemzeti önértzetet felébresztették. Hazaszeretettel lengi át valamennyiüket s előfutárai voltak a német szellem megújulásának, mely az irodalom terén Goethe és Schiller működésében éri el tetőpontját.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Nagy Képes Világtörténet legutolsó (208—210.) füzetei Magyarország újalakulásának történelmét tárgyalják.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik egyetemi tanár, ki egyúttal e kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbőr-kötésben 16 korona; füzetenkint is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Számtani kérdés:

1170 K három személy között elosztandó. Mennyit kap mindegyik, ha A kétannyit kap, mint B és ha C háromnyit, mint B? (Molnár Elek.)

Kocka-rejtvény.

29	41	60	60
32	29	41	29
32	29	41	32
60	60	41	32

A következő számokat úgy kell egymás mellé rakni, hogy felülről balról és balról jobbfelől 162-t adjanak. (Malártsik Gy. Lajos.)

Irodalomtörténeti kérdés:

Melyik magyar író lépett föl először a börtönügy javítása érdekében? Melyik művében? Ki volt legjelesebb követője? (Gerő Lajos.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 július 31.

15. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Rejtett név:

Számtani kérdés: 18. — Földrajzi kérdés: Ross Jakab, 1831-ben Mellville-sziget mellett történet kutatásai alkalmából. — Képrejtvény: Nem ugatja azt a kutya, ki nem zörög a kerítésen.

Helyesen fejtették meg: Hoensch Gusztáv, Fischl Ernő, Buding Gyula, Lechner Egon, Hollósy Kornél, Nyers László, Bárd Gyula, Havas Péter, Pobozy Róbert, Vértes Pál, Szabó Gyula, Szemző István, Lőrincz Ferenc és Dezső, Milutinovits Corinna, Tuschák Imre, Licht Zoltán, Eisler Dezső, Labancz Ernő, Bazilly Mihály, Wolf Ernő, ifj. Goliát Pál, Kürti Pál, Makk István, Popovics Béla, Nord Frigyes, ifj. Kerner György, Rosemberszky Péter, Brummer Imre, Holbesz Aladár, Thier Győző, Pető István, Holländer Sándor, Schmidt Jenő, ifj. Borsai Miklós, Kund Béla, Binder Elemér.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Kenyér és becület) Nord Frigyes velencei (Olaszország) előfizetőnk (Hotel Grünwald-Bauer) nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Hű olvasó (Budapest). A T. L. 1898-iki évfolyamában Verne-Laurie: «A Cynthia hajótörötte» és Verne: «A jég-szfinx» című regények jelentek meg. — Ifj. G. P. (Zólyom-Brezó). Magasabb földrajzi szélességek alatt, t. i. a sarkok körül beáll az az eset, hogy a Nap hosszabb ideig időzik a szemhatár fölött, sőt hogy még a legmélyebb állásban éjfélnél is látható. A tünemény tartalma a földrajzi szélességgel változik, magán a sarkon a tavaszi és őszi éj-napegyenlőség (equinoctium) között egész félesztendeig tart. A sarktól az egyenlő felé haladva folyton csökken és a sarkköröknél megszűnik,

ha a légköri sugártörés nem volna. — R. O. (Budapest). Rejtvényedtet nem közöljük. — M. J. (Budapest). 1. Engedélyt kell kérni. 2. Az az író Egerben lakik; közelebbi cím nélkül is megkapja levelét. — K. Gy. (Jánosháza). Az etióp-nyelv a sémi nyelvek déli csoportjához tartozik; a dél-arab, vagyis a sábai nyelvből elágazó nyelv, mely hajdan az Abissziniában virágzó axumi birodalomban uralkodott. — H. P. (Pusztatető). A címszallagot kijavítottuk. — H. G. (Kudsi). A közlésre szánt rejtvények száma igen nagy. Hogy mikor kerül rejtvényre sor, azt nem tudjuk megmondani. — B. M. (Vulkán). Ha lapunk irányának és színvonalának megfelelő, szívesen közöljük. — N. F. (Velece). Levelezőlapját átadtuk a kiadóhivatalnak.

A Rákóczi-kor

elbeszélő költszete.

Irta: GAGYHY DÉNES.

Ára 2 korona.

Kapható: Lampel R. (Wodianer) F. és Fiai es. és kir. udv. könyvkereskedésében, Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

SZINI ELŐADÁSOK.

Az ifjúságnak kedveuc szórakozása a szini-előadások rendezése. Ily előadásokra rendkívül alkalmasak a következők:

Gyermek színház

Irta
RUDNYÁNSZKY GYULA

nyole eredeti színmű leányok és fiuk számára.

Ára kötve 1 kor. 60 fill.

Tartalma: Álom az erdőben. Színmű 1 felvonásban (8 leány) Egyszeregy. Párbeszéd (2 fiú). A fehér ruha. Színmű 1 felvonásban (6 leány). A hazug. Színmű 1 felvonásban (4 fiú). A kályha titka. Tréfás színmű 1 felvonásban (3 fiú 3 leány). A karacsonyfa. Színmű 1 felvonásban (3 fiú 4 leány). A tavasz tündére. Színmű 1 felvonásban (12 leány). A varázsgyűrű. Színmű 1 felvonásban (6 fiú).

Két ifjúsági színmű

Irta GAAL MÓZESNÉ

Ára kötve 50 fill.

Tartalma: A kutya. Színmű három felvonásban. Az urfi. Ifj. színmű két felvonásban.

Kaphatók:

Lampel Róbert (Wodianer) F. és fiai es. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.

Fél évre ... 4 kor. 80 fill.

Egész évre ... 9 kor. 60 fill.

Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ

GAAL MÓZES.

Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest,

IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

UARDÁ.

Történeti regény. Irta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 18

A király két gyermeke és Néfert, minekutána koszorúikat a sirokon elhelyezték, a menetet kísérő néptömeghez csatlakoztak. Már késő délután volt. Ména őseinek sírjánál a családi hagyomány és Ména nagyapjának, Amon néhai prófétájának rendelése szerint egy hárfás halotti éneket énekelt minden nagy halotti ünnepen.

Nagy tömeg verődött össze, hogy a gyász-éneket meghallgassa. Néfert megtanulta ezt a dalt Ménától, akit még nagyatya tanított meg reá.

A hárfás így énekelt:

E dicső pihen már szépen;
Minket várnak szent kötelmek.
Halhatatlan csak az isten,
És az ember mind mulandó.
Aggok helyén új hajtás nő.
Uj nap támad minden reggel
Ha leáldozott a régi
S megpihen nyugat ölében.

Prófétám, ülj ünnepet ma;
Gyanta s balsam illatát mi
Hozzuk néked s rózsafűzér
Ékesítse testvérednek, kit szeretted
Mindkét karját s kebelét,
Ha pihenni hozzád tér meg.
Ének szálljon, hárfá zengjen,
Így járunk mi eléd:
Minden gondod elfeledd,
És örömmel teljesedjél,
Míglen vár a nagy út ránk is,
Akkoron mi révbe érünk,
Órök némaság honába.

Midőn az ének elhangzott, a tömegeből sokan bementek a prófeta sírboltjába, virágot tettek oda, mintegy halájuk jeléül, hogy a szép éneket meghallgathatták. Néfert és Rameri is bement. Néfert letette koszorúját férje őseinek sírjára s buzgóan imádkozott, hogy férje szerencsésen érkezzék vissza családi tűzhelyére.

Az udvarhoz tartozók közül többen elhaladtak a király gyermekei mellett anélkül, hogy rájuk ismertek volna. Roppant nagy volt a tolongás, mindenki az ünnep színterére sietett, gyakran félre kellett Néfertéknek az útból állaniok, hogy az áradat egymástól el ne szakítsa. A sírboltok mellett a családtagok sokhelyütt letelepedtek s ott vidáman lakmározottak.

A nap már lehajlóban volt, mikor az ünnep színteréhez érkeztek. Sátrak, terített asztalok voltak ott sűrűn egymás mellett. Datolyát, fűgét, gránát-almát s egyéb édes holmikát árultak, főleg a gyermekek számára.

Apró sátrak alatt szandálokat, mindenféle színűkendőket, esecsebecsüket, amuletteket, legyezőket, ernyőket, jóillatú kenőcsöket kínálgattak a kalmárok. A kertészek és virágárusok kosarai csakhamar kiürültek, a pénzváltóknak azonban ugyancsak volt dolguk, mert a lacikonyhákban pezsgő élet folyt, perdült vigan a kocka. A Szeti-ház csodatevőinek legjobb napjuk volt. Sűrű, izgatott tömeg vette őket körül.

Mire a mieink erre a tere érkeztek, az ünnep vallásos része csaknem befejeződött.

Améni már kijelentette a szent kos-szív csodáját a népnek, amely lelkes, tomboló újjongással fogadta s kijelentette, hogy Ani nyájában egy új Ápist találtak.

Szájról-szájra adták a főpap szavait, amint az isteni csodajelenségeket magyarázta. Békességet